13 Μαΐου 2024

Προκόπης Παυλόπουλος: Ωμή παραβίαση του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου από την Τουρκία

/ Γενικά Θέματα

Η Τουρκία του Ταγίπ Ερντογάν -ο οποίος ρέπει ολοένα και περισσότερο προς τη στυγνή αυθαιρεσία που παραπέμπει σε απροκαλύπτως δικτατορικές μεθόδους- ολοκληρώνει την πολιτισμική βεβήλωση, την οποία «δρομολόγησε» τον Ιούλιο του 2020, με την προκλητική και προδήλως αντίθετη προς το Διεθνές Δίκαιο και προς το Ευρωπαϊκό Δίκαιο μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε «τεμένη-τζαμιά».

- **Άρθρο του Προκοπίου Παυλοπούλου, τέως Προέδρου της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκού, Επίτιμου Καθηγητή του ΕΚΠΑ**

Δημιουργεί, δε, αλγεινή εντύπωση η απάθεια ή και ανοχή της Διεθνούς Κοινότητας

αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπροστά σε ένα τέτοιο πολιτισμικό ανοσιούργημα, το οποίο θίγει πτυχές του ίδιου του «πυρήνα» όχι μόνο του κοινού μας δυτικού και ευρωπαϊκού πολιτισμού, αλλά ακόμη και αυτού τούτου του παγκόσμιου πολιτισμού. Και το χειρότερο, επισυμβαίνει λόγω προηγούμενων ισχυρισμών ιδίως ορισμένων ηγετών κρατών-μελών της διεθνούς κοινότητας -όπως και ορισμένων ηγετών κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης – σύμφωνα με τους οποίους η πολιτισμική βεβήλωση της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας, επισήμως και πλήρως αναγνωρισμένων Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ναι μεν «προκαλεί απογοήτευση», πλην όμως είναι, εντέλει, «εσωτερικό ζήτημα» της Τουρκίας!

I. Μια τέτοια θέση είναι εξαιρετικά ανακριβής και επικίνδυνη όχι μόνον ως προς το πώς ηγέτες κρατών-μελών της διεθνούς κοινότητας (κατεξοχήν, δε, ηγέτες κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης) αντιλαμβάνονται και αντιμετωπίζουν την πολιτισμική βεβήλωση της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας ως εμβληματικών συμβόλων ειδικώς του ευρωπαϊκού και του εν γένει δυτικού πολιτισμού, συγκεκριμένα δε ενός εκ των τριών πυλώνων του, εκείνου της χριστιανοσύνης, μέσω των οικουμενικών αρχών και αξιών που απορρέουν από την χριστιανική διδασκαλία. Είναι εξίσου ανακριβής και επικίνδυνη και ως προς το μέγεθος της άγνοιας -ή ακόμη και της περιφρόνησης- βασικών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Δικαίου αναφορικά με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς εν συνόλω. Ιδίως, δε, των κανόνων που αφορούν την αρμοδιότητα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών -και συγκεκριμένα της UNESCO- σχετικά με το καθεστώς ανακήρυξης και διαρκούς προστασίας των Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

II. Η μόνη και αδιαμφισβήτητη αλήθεια είναι ότι η πολιτισμική βεβήλωση της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας, διά της προκλητικώς αυθαίρετης μετατροπής τους σε «τεμένη-τζαμιά», κατ’ ουδένα τρόπο συνιστά «εσωτερικό ζήτημα» της Τουρκίας. Όλως αντιθέτως, συνιστά ζήτημα νέας κατάφωρης παραβίασης του Διεθνούς Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου, επιπλέον, δε, και ευθεία προσβολή βασικών αρχών και αξιών του πολιτισμού εν γένει, κατεξοχήν, δε, του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ειδικότερα, η μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε «τεμένη τζαμιά» (ύστερα, μάλιστα, από δεκαετίες σεβασμού τους ως μουσείων, τόσο μετά την απόφαση της ίδιας της Τουρκίας το 1934 όσο και, κυρίως, μετά την αναγνώρισή τους από την UNESCO, κατ’ αίτημα μάλιστα της Τουρκίας, ως Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το 1985) πραγματοποιήθηκε με τρόπο που συνιστά ωμή και προκλητική παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου. Και κατ’ ακρίβεια των διατάξεων των άρθρων 8 επ. της Σύμβασης για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής

και Φυσικής Κληρονομιάς της UNESCO, αφού π.χ. η κατά τα ανωτέρω μετατροπή επιχειρήθηκε από τις τουρκικές Αρχές χωρίς άδεια -αλλά ούτε καν απλή ειδοποίηση- της εν προκειμένω αρμόδιας Επιτροπής Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

III. Αυτοθρόως, η μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε «τεμένη-τζαμιά» συνιστά, υπό τις συνθήκες αυτές, ωμή και προκλητική παραβίαση και του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου άρα και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Και τούτο διότι η Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς της UNESCO είναι αναπόσπαστο τμήμα του Κεκτημένου αυτού. Επιβεβλημένο, λοιπόν, είναι η μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε «τεμένη-τζαμιά», και η πλήρης αποδυνάμωση του καθεστώτος τους ως Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, να αντιμετωπιστούν από την Ευρωπαϊκή Ενωση όχι βεβαίως ως «εσωτερικό ζήτημα» της Τουρκίας. Αλλά, όλως αντιθέτως, ως μείζον ζήτημα κατάφωρης παραβίασης και του Ευρωπαϊκού Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου. Παραβίασης η οποία πρέπει να έχει καθοριστικές αρνητικές επιπτώσεις και για την, όποια, ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας αλλά και για τις εν γένει σχέσεις της με όλους τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Τούτο σημαίνει, προδήλως, ότι δεν αρκούν «δηλώσεις απογοήτευσης», αλλά συντρέχει, αναμφιβόλως, ανάγκη άμεσης κινητοποίησης για την επιβολή αυστηρών κυρώσεων στην Τουρκία και από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης.

IV. Πέραν τούτων, ο τρόπος με τον οποίο συντελέστηκε η μετατροπή της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας σε «τεμένη-τζαμιά» -άρα ο τρόπος κατάργησης στην πράξη του χαρακτήρα της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας ως μουσείων, εντεταγμένων στον κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO- συνιστά, κατά τα προεκτεθέντα, πραγματική πολιτισμική τους βεβήλωση εκ μέρους της Τουρκίας, η οποία πλήττει ευθέως τον πολιτισμό εν γένει, ιδίως δε τον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Και τούτο διότι λόγω της ως άνω προκλητικώς αυθαίρετης μετατροπής επιχειρείται, εκ μέρους της Τουρκίας, η εξαφάνιση και των «παλαίφατων» χριστιανικών ριζών του Ναού της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας, γεγονός το οποίο έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τις βασικές αρχές και αξίες του πυλώνα εκείνου του ευρωπαϊκού πολιτισμού που εδράζεται στις ανθρωπιστικές «αντηρίδες» της χριστιανικής διδασκαλίας.

V. Το μεγαλύτερο, όμως, πολιτισμικό πρόβλημα που εγείρει αυτή η συμπεριφορά της Τουρκίας συνίσταται στο ότι αποδεικνύει, δίχως καν να θέλει να το συγκαλύψει, ότι υποτάσσει το Διεθνές Δίκαιο, το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και τις παγκόσμιες πολιτισμικές αρχές και αξίες στις «ορέξεις» ενός «σκοτεινού»

φονταμενταλισμού, ο οποίος μάλιστα ουδεμία σχέση έχει με τις αρχές και τις αξίες του αυθεντικού Ισλάμ. Μια τέτοια συμπεριφορά, της οποίας «αρχιτέκτονας» είναι αποκλειστικώς ο Τούρκος Πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, «τορπιλίζει», καταλυτικώς, και τον Διάλογο των Πολιτισμών -και, επέκεινα, τη δημιουργική πολιτισμική συνύπαρξη παγκοσμίως, άρα και την ειρηνική συνύπαρξη λαών και κρατών γενικότερα- αποκαλύπτοντας τις προθέσεις του να θυσιάζει και την όποια μεταρρυθμιστική δημοκρατική πρόοδο της Τουρκίας στον βωμό μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων και επικίνδυνων «σουλτανικών φαντασιώσεων». «Φαντασιώσεων» οι οποίες φέρνουν στο φως τάσεις «νοσταλγίας» απεχθών περιόδων του παρελθόντος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των Νεότουρκων, που επιπλέον αποπνέουν βαρβαρότητα και απερίφραστη περιφρόνηση της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Υπό τα δεδομένα αυτά το ελάχιστο το οποίο μπορεί αλλά και οφείλει να πράξει η κυβέρνηση είναι να «διεθνοποιήσει», στον ύψιστο βαθμό, το ζήτημα της πολιτισμικής βεβήλωσης της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας, κινητοποιώντας τόσο τα αρμόδια διεθνή fora -και προεχόντως την UNESCO- όσο και εκείνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με πρώτη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Οιαδήποτε περαιτέρω ανοχή της γενικευμένης πλέον τουρκικής προκλητικότητας θα είναι ένα ακόμη ανεξίτηλο «στίγμα» και εις βάρος της διεθνούς και της ευρωπαϊκής νομιμότητας αλλά και εις βάρος του πολιτισμού εν γένει.

ΠΗΓΗ: Realnews